Congrestoespraak Diederik Samsom - PvdA-congres, 3 november 2012.

-GESPROKEN WOORD GELDT-

Partij genoten,

Vier keer in één jaar. Ik heb het over het aantal keer dat de Partij van de Arbeid in 2012 in congres bijeen is geweest. Januari Den Bosch, maart Rotterdam, juni Utrecht en vandaag opnieuw hier in Den Bosch. Dat zegt alles over de afgelopen 10 maanden. Turbulente maanden, waarin de Partij van de Arbeid via een leiderschapswissel, een gevallen kabinet, een campagne en een formatie diepe dalen en hoge pieken meemaakte.

Met dit congres sluiten wij dat hoofdstuk af. En beginnen we aan een nieuw hoofdstuk. Een hoofdstuk waarin wij als partij - wanneer het Congres daarmee instemt - deelnemen aan een regering. Maar hopelijk ook een hoofdstuk waarin Nederland weer vooruit kan, sterker en socialer uit de crisis komt en waarin politieke partijen bruggen slaan naar elkaar en naar de samenleving.

Partijgenoten,

En wij willen - juist in moeilijke tijden -verantwoordelijkheid willen nemen voor de toekomst van Nederland. Zoals de Partij van de Arbeid in het verleden altijd verantwoordelijkheid heeft genomen. Wij zijn geen mooi weer partij. We zijn op ons best als we het hardste nodig zijn.

En wij als Partij van de Arbeid zijn nu heel hard nodig.

Dames en heren, het resultaat dat verantwoordelijkheidsgevoel dat in onze genen zit, en van enkele weken onderhandelen, ligt hier vandaag voor. Op het vierde PvdA congres in 1 jaar tijd.

Een resultaat dat er niet was geweest zonder de hulp van velen waarvan ik er twee specifiek wil noemen. Allereerst de man die me ooit naar Den Haag haalde, die me alles leerde wat er te leren valt in de politiek, en die meteen ja zei toen ik hem vroeg om me te helpen als informateur: Wouter Bos.

Zonder zijn inzet, zijn creativiteit en zijn scherpe geest was de weg naar een regeerakkoord langer en het akkoord minder goed geweest. Wouter, je hebt geweldig werk verricht waarvoor ik - en de hele partij met mij - je vreselijk dankbaar voor ben. Dank je wel.

En ik bedank ook die andere steunpilaar in de afgelopen weken. De man die me tot de orde riep als ik te voortvarend wilde, die de orde bewaakte als het onoverzichtelijk werd, die insprong als er ergens een gat dreigde te vallen. Zonder de steun, de oneindige werklust en scherpte van Jeroen Dijsselbloem was dit akkoord niet tot stand gekomen. Jeroen, heel veel dank en ik wens je alle succes toe als onze nieuwe Minister van Financiën. En sjonge man, wat ga ik jou missen als mijn rechterhand in de fractie. Jeroen bedankt.

Partijgenoten,

Wat er voor ons ligt is een mooi akkoord, maar het is geen gemakkelijk akkoord. Voor niemand. In de komende vijf jaar zullen ingrijpende maatregelen worden doorgevoerd, die voor iedereen voelbaar zijn.

Maatregelen die soms zwaar op de maag liggen, die spannend zijn of grote veranderingen in het leven van mensen betekenen. Maar maatregelen die samen één akkoord, met één helder doel vormen: Nederland sterker en socialer uit de crisis leiden.

Nederland sterker en socialer. Met die leuze hebben we tot 12 september massaal campagne gevoerd. En daarbij heeft u - aan de deur, op markten en in zalen - talloze gesprekken gevoerd. Gesprekken over politiek, over zorgen en uitdagingen. Kortom: over de toekomst van Nederland.

Ook ik heb veel van die gesprekken gevoerd. Soms was dat niet meer dan een duim omhoog, een ‘hey kale!’ en een succeswens. Maar veel vaker waren dat lange gesprekken met mensen die datgene nastreven wat we eigenlijk allemaal nastreven. Een baan, een betaalbaar huis, goed onderwijs voor de kinderen, zorg dichtbij - en daarvoor ook naar Den Haag kijken. Niet voor hulp, mensen verwachten bijna nooit hulp van de overheid. Bijna iedereen beklimt zelf die maatschappelijke ladder op zoek naar

een beter leven. Maar dan moet die ladder er wel staan. Goed onderwijs, betaalbare zorg, veilige straten. Dat zijn de sporten van de maatschappelijke ladder. En daarvoor kijken ze wel naar ons. En ze hebben gelijk. Wij bouwen die ladder, samen als Partij van de Arbeid.

Aan die mensen dacht ik toen ik campagne voerde. Hun wensen vormden mijn kompas in de formatie.

Neem Henk, 53 jaar en werkloos vrachtwagenchauffeur. Ik ontmoette hem nog in de campagne voor het partijleiderschap in Groningen.

Ik vertelde Henk destijds trots over wat de PvdA in het Pensioenakkoord voor elkaar had gekregen om zijn kansen op een nieuwe baan te vergroten. En ik beloofde hem te strijden om die regelingen te behouden. Maar juist die regelingen werden in april in het Lenteakkoord geschrapt, weggesneden.

Maar vandaag kan ik tegen Henk volmondig zeggen: het is gelukt. In het regeerakkoord zorgen we ervoor dat de AOW-leeftijd op een sociale manier wordt verhoogd. Door oudere werknemers de kans te bieden om nieuw werk te vinden, door de doorwerkbonus, de werkbonus, een budget voor scholing en de herinvoering van een vangnet, een lOW regeling. Zodat niemand in een financieel gat valt bij vroegtijdige AOW.

Of neem Wim van der Leegte. In juni was ik op zijn bedrijf, VDL. Allesmakers in Eindhoven en omstreken. De man die bij Nedcar door de fabriek liep, zag dat het een goede fabriek was en het bedrijf van de ondergang redde.

Wim van der Leegte snakt naar jongeren die een technische opleiding volgen. Van universiteit tot VMBO. Omdat alleen zo zijn bedrijf ook in de toekomst kan blijven draaien zoals het nu draait. En tegen Wim van der Leegte kan ik zeggen: die extra technische geschoolde jongeren gaan er komen. Met investeringen in onderwijs, het Techniek Pact 2020 en het verbeteren van MBO-onderwijs.

Of neem de schoonmakers die begin dit jaar zo massaal protesteerden voor fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden. Die op basis van nul urencontracten en pay-roll constructies door de gangen van de ministeries werden gejaagd. We gaan die schoonmakers gewoon weer in dienst nemen. Want door

het openstellen van de laagste loonschalen van CAO van het Rijk, kunnen wij hen weer in dienst nemen. Zoals het hoort bij onmisbare krachten in een organisatie.

En neem tenslotte de mensen die ik ontmoette in de Alkmaarse wijk Overdie. Stuk voor stuk, deur voor deur, mannen en vrouwen met het hart op de goede plek, maar met een

allesoverheersend cynisme ten aanzien van de politiek. Over 'beloftes die niet waar werden gemaakt' en het 'zootje daar in Den Haag'. Omdat na 5 verkiezingen in 10 jaar bij hen het geduld met ‘de politiek’ wel eens op is.

Tegen hen wil ik zeggen: over vijf jaar kom ik terug. En bel ik weer bij u aan. En dan hoop ik dat dit kabinet heeft laten zien dat politiek ertoe doet. Dat politiek een verschil kan maken.

Dat we samen - door de schouders eronder te zetten - verandering teweeg kunnen brengen. Dat politiek verbindt, niet verdeelt. Bruggen slaat en elkaar de hand reikt. Dat is waar de waar de Partij van Arbeid voor is opgericht, en dat is wat de Partij van de Arbeid in de komende vijf jaar gaat doen.

Partijgenoten,

Dit zijn maar enkele voorbeelden van mensen die ik in gedachten hield tijdens de onderhandelingen. Voor hen probeer je iets te bereiken. Hen wilde ik laten zien dat we kunnen afrekenen met 10 jaar chagrijn en negatief uitruilen. Als jij dit niet doet, doe ik dat niet. Ja, je leidt minder politieke pijn, maar wat heb ik nog te melden in Overdie in Alkmaar?

Als je echt vooruitgang wilt bereiken, als je echt met opgeheven hoofd naar Overdie en naar al die andere wijken wilt, moet je bereid zijn om niet al je energie steken in het tegenhouden van plannen van de ander, maar echte stappen voorwaarts zetten. En dan leiden alle partijen die daaraan mee willen doen meer pijn.

De afgelopen dagen hebben we daar het eerste van gezien. De inkomensafhankelijke ziektekostenpremies hebben veel onrust veroorzaakt. En dat betreur ik zeer. Ook omdat door halve

en onvolledige berekeningen bij grote groepen mensen die onrust onterecht is ontstaan. Mijn mailbox zit vol met mensen die met hard werken, een normaal salaris verdienen en nu totaal ten onrechte bang zijn gemaakt voor torenhoge premies van honderden euro's per maand.

En ja ik constateer ook dat er bij de VVD meer onrust ontstaat dan bij onze achterban over deze maatregel. Maar ik voel me daar net zo verantwoordelijk voor. Dit regeerakkoord dragen we samen. Een burg moet op beide oevers rusten.

En ik weet heel goed dat er maatregelen in het akkoord staan, die andersom uitpakken. Die bij onze achterban meer onrust veroorzaken dan bij die van de VVD. En ook dan weet ik zeker: Mark Rutte ik staan er samen voor.

Partijgenoten,

De afgelopen dagen heb ik op vele plekken tekst en uitleg gegeven over het akkoord en hebben erover gediscussieerd. In de Tweede en Eerste Kamerfractie, in het partijbestuur en bij ledenbijeenkomsten in Utrecht, Zwolle, en Breda. En daarnaast nog vele uren op Twitter. Er was grote overeenstemming over de vele goede maatregelen in het akkoord: de hervorming van de hypotheekrenteaftrek, zodat ie weer wordt waar hij voor bedoeld was: een stimulans voor huizenbezit, geen subsidie op rijkdom.

De maatregelen die homoseksuele leraren en leerlingen hun plek in en voor de klas gunnen, in elke school.

Geen rechtstatelijke strapatsen als een algemeen burkaverbod, dubbele nationaliteit, en minimumstraffen.

De aanpak van de topinkomens in de publieke sector.

De terugkeer van een stevige ontslagbescherming.

En wat mij betreft een van de mooiste: het kinderpardon, waarmee kinderen die hier al jaren zijn, die niet beter weten dat ze Nederlander zijn, die hier gewoon thuis zijn, en thuis horen, eindelijk recht krijgen op rechtmatig verblijf. Daar ben ik heel trots op.

Allemaal maatregelen waarvan we in grote eensgezindheid vinden dat ze mooi zijn. Maar er is ook grote mate van overeenstemming over de zaken die ons pijn doen.

Neem de verkorting van de duur van de WW. Een zware maatregel. Toch hebben we deze maatregel geaccepteerd. Omdat het past in het geheel van het akkoord. Het akkoord waarin we het door het Lenteakkkoord aangetaste ontslagrecht herstellen en grote stappen zetten voor de positie van flexwerkers en voor mensen die werk zoeken. We zoeken voor de invulling en uitwerking van al deze maatregelen bovendien nadrukkelijk samenwerking met de sociale partners.

Of neem de bezuiniging op ontwikkelingssamenwerking. Die doet pijn. Bij mij net zoveel als bij u. Het is een aderlating. En daar baal ik van. Maar ik zie het ook als een opdracht. De opdracht om het overgebleven budget nog beter en effectiever in te zetten om armoede in de wereld te blijven bestrijden. Een voorbeeld hiervan is het investeringsfonds van 750 miljoen euro voor het stimuleren van economische ontwikkeling in ontwikkelingslanden. Daar gaan we met ónze minister van handel en ontwikkelingssamenwerking uitvoering op de beste mogelijke manier aan geven.

Partijgenoten,

Ik hoop zo meteen op een goede discussie. Waarbij Jeroen, Hans en ik uw vragen en opmerkingen naar ons beste kunnen zullen beantwoorden. En daarbij zullen ongetwijfeld veel meer zaken boven komen drijven waar u het mee eens of oneens bent. Maar naar mijn rotsvaste overtuiging is dit een evenwichtig akkoord, waar de Partij van de Arbeid trots op kan zijn.

Omdat het de drie dingen doet die Nederland nu nodig heeft.

Een: we betalen rekening van crisis. Met solide begrotingsbeleid. In de goede traditie van PvdA’ers als Kok, Bos, Duisenberg, Lieftinck, Dijsselbloem als betrouwbare schatkistbewaarder.

Twee: we verdelen de rekening van de crisis. We laten zien dat juist in zware tijden eindelijk een eerlijke inkomensverdeling mogelijk is, juist als deze zo hard nodig is.

En drie: we gaan de volgende rekening van de crisis voorkomen. Door een rigoureuze aanpak van de financiële sector - veroorzaker van de crisis waar we nu in terecht zijn gekomen. Daarnaast door te werken aan een duurzame en vernieuwende economie, met een ambitieus energiebeleid, gericht op banen, groei en een toekomst voor onze kinderen. En... door in deze financieel moeilijke tijden te investeren in onderwijs, de motor van de toekomst.

Partijgenoten,

Ik ben er daarom van overtuigd dat we Nederland met dit regeerakkoord een solide basis geven om de toekomst met optimisme tegemoet te treden.

En ik maak me geen illusies. U zult het niet altijd eens zijn met de keuzes zijn en de keuzes die nog gemaakt gaan worden. En ook van u zal, als inwoners van dit land, een bijdrage worden gevraagd. Ik kan het niet mooier maken, ik wil het niet mooier maken. Het zal ons jaren kosten om uit de crisis te herrijzen, de eurozone sterker te maken, de bankensector te hervormen en de woningmarkt weer aan de gang te krijgen. De tijden van makkelijke groei zijn voorbij. Het worden geen makkelijke jaren.

Maar ik kan u dit beloven. Ik zal altijd varen op mijn kompas. Het kompas waarmee ik de partijleiderscampagne voerde, waarmee ik de verkiezingscampagne voerde en waarmee ik de onderhandelingen voerde: Eerlijk delen en voomitgang mogelijk maken.

En ik zal u daarbij altijd eerlijk vertellen welke lastige dilemma's op ons bord liggen, een luisterend oor bieden voor uw argumenten. Ik zal altijd het gesprek aangaan en met u samenwerken om de beste weg te kiezen, in een meer open manier van politiek bedrijven dan gebruikelijk was. En ik vraag u mee te doen. Want de kracht van Nederland heeft altijd gelegen in samen verbeteringen tot stand brengen.

Als we samen de schouders eronder zetten, dan worden het vijf historische jaren.

En ik zal er elke dag voor u zijn.

Dank u wel.